

quod in eo videtur. Ratio autem cognoscendi est forma rei, in quantum est cognita, quia per eam fit cognitio in actu: unde sicut ex materia, & forma est unum esse; ita ratio cognoscendi, & res cognita sunt unum cognitum: & propter hoc utriusque, in quantum huiusmodi, est una cognitio secundum habitum, & secundum actum: & ita non est alius habitus quo cognoscitur Verbum, & ea quae in Verbo videntur; sicut nec alius habitus quo cognoscitur medium demonstrationis, & conclusio, secundum quod medium ad conclusionem ordinatur.

Ad primum ergo dicendum, quod quando videntur res in speculo, species istarum rerum non imprimuntur à rebus in sensum, sed à speculo: unde imprimuntur omnes istae species in sensum, ut conclusae in una specie speculi; non quia sit alia species speculi, & alia species rei visae in speculo. Sed in visione Verbi non imprimitur aliqua similitudo à Verbo in animam, per quam videatur, ut dictum est; sed ipsum per essentiam suam animae unitur: & ideo in ipsa essentia Verbi videntur aliae res, quia essentia Verbi habet rationem (8) speciei quae fit in visu à speculo.

Ad secundum dicendum, quod anima assimilatur rebus quas cognoscit in Verbo, non per aliquas formas illarum rerum impressarum in anima, sed per hoc quod Verbum ipsum efficitur ut forma animae videnti, in quantum videtur ab ea, & ipsum Verbum est similitudo omnium illarum rerum.

Ad tertium dicendum, quod sicut abeuntibus rebus sensibilibus remanent impressiones rerum, secundum quas est imaginatio; ita etiam abeunte Verbo, in ipso qui desinet videre Verbum, remanet impressio in anima eius à Verbo, per quam cognoscuntur ea quae in Verbo videntur per species illarum rerum: & haec erit quasi reliquia praeteritae visionis.

SOLUTIO V.

Ad quintam quaestionem dicendum, quod secundum Philosophum in III. de Anima (text. xiv.) intellectus possibilis est in potentia ad omnia intelligibilia; omne autem quod est in potentia ad formam aliquam, remanet imperfectum, nisi illa forma fiat in eo; unde cum intellectus Christi non sit imperfectus, oportet quod formae rerum ad quas intellectus possibilis est in potentia, sint descriptae in eo; sed secundum quod cognoscit Verbum, non depingitur in eo neque similitudo Verbi, neque res quae videntur in Verbo, ut dictum est: unde oportet quod praeter visionem qua videt res in Verbo, habeat aliam scientiam de rebus, secundum quod cognoscit eas per proprias similitudines in propria natura. Et sic habemus tres scientias Christi. Una est divina, quae est increata. Alia qua cognoscit res in Verbo, & Verbum ipsum, quae est scientia comprehensoris. Tertia qua cognoscit res in propria natura, quae competit ei secundum quod est homo in solis naturalibus consideratus.

Ad primum ergo dicendum, quod istae duae scientiae ultimae non sunt unius rationis, nec unius speciei: & ideo non est inconveniens quod sint in eodem, non ratione ejusdem.

Ad secundum dicendum, quod verbum Aposto-

(8) Al. speculi. (9) Vulgata: *De die autem illo, vel hora nemo scit, neque Angeli in caelo, neque Filius, nisi Pater.*

Ex Edit. P. NICOLAI. (a) Libro de summo Bono, sive Sententiarum Lib. I. cap. 111. ubi tamen alio quam hic: *Sola Trinitas integre sibi nota est, & humanitas à Christo suscepta, ut in responsione ostenderit.*

li intelligendum est de perfecto, & imperfecto in eadem specie; non tamen est inconveniens quod in eodem sint perfectiones diversarum specierum, quarum una sit major altera. Vel dicendum, quod scientia rerum in proprio genere non habet aliquam imperfectionem ex parte cognoscentis: unde etiam in beatis est, quamvis sit inferior illa scientia qua videntur res in Verbo propter ignobilis medium cognoscendi. Unde non est simile de fide, quae importat imperfectionem ex parte credentis.

Et per hoc patet responsio ad tertium.

ARTICULUS II.

Utrum anima Christi videndo Verbum comprehendat ipsum.

III. P. quest. x. art. 2. 3. & 4.

1. Ad secundum sic proceditur. Videtur quod anima Christi Verbum videndo comprehendat. Sicut enim dicit Isidorus, (a) Trinitas sibi soli nota est, & homini assumpto. Sed visio qua Deus videtur, soli Deo est conveniens, & nulli alii purae creaturae, quia est visio comprehensionis. Ergo homo assumptus comprehendit Trinitatem.

2. Praeterea. Majus est uniri Deo quantum ad esse personae quam quantum ad visionem. Sed, sicut dicit Damascenus (Lib. III. de Fide cap. vi.) tota divina natura unita est carni in persona Filii. Ergo multo fortius tota divina natura unita est animae per modum visibilis; & ita anima Christi comprehendit Deitatem Verbi.

3. Praeterea. Verbum est simplex, non divisibile. Sed simplex non potest ab aliquo capi quin comprehendatur: quia non potest esse partim intra capientem, & partim extra. Cum igitur anima Christi Verbum videndo capiat, videtur quod ipsum comprehendat.

Sed contra. Secundum Augustinum (Lib. de videndo Deum, seu epist. cxii. ad Paulinum cap. ix.) illud proprie comprehenditur cujus fines conspiciuntur. Sed Verbi, cum sit infinitum, fines conspici non possunt. Ergo non potest comprehendi ab anima Christi.

Praeterea. Nulla potentia substantiae finitae est infinita. Sed anima Christi, cum sit creata, est substantia finita. Ergo omnis virtus ejus est finita: ergo & capacitas ejus. Sed capacitas finita non comprehendit infinitum. Cum igitur Verbum sit infinitum, non potest comprehendi ab anima Christi.

QUAESTIUNCULA II.

1. Uterius. Videtur quod in Verbo non cognoscat omnia quae cognoscit Verbum. Marci xii. 32. (9) *De die illa nemo scit, neque Filius, sed solus Pater.* Sed non loquitur de Filio secundum divinam naturam, secundum quam habet eandem scientiam cum Patre. Ergo loquitur de Filio secundum humanam naturam: ergo Christus secundum animam non scit omnia quae scit Deus.

2. Praeterea. Deus scit infinita. Sed anima Christi, cum sit finita, non potest comprehendere infi-

QUAESTIUNCULA IV.

1. Uterius. Videtur quod anima Christi non uno intuitu omnia videat quae in Verbo cognoscit. Quia, sicut dicit Philosophus, II. Topic. cap. ix. scimus plura, intelligimus vero unum. Sed non videt anima Christi aliqua in Verbo nisi intelligendo. Ergo non potest uno intuitu omnia videre.

2. Praeterea. Anima Christi in Verbo videt omnia quae videt Verbum. Sed Verbum videt infinita. Ergo & anima Christi videt infinita. Si igitur simul actu omnia videret quae ibi videt, esset pertransire actu infinita; quod non contingit.

3. Praeterea. Quantitas virtutis commensuratur operationi. Sed anima Christi est finita. Ergo non potest in operationem infinitam, nec in infinitas operationes simul. Sed si omnia infinita videt simul anima Christi diversis operationibus secundum diversa objecta, habet infinitas operationes simul. Si autem una operatione, habet infinitam operationem, quod est impossibile. Ergo non videt actu omnia simul quae videt in Verbo.

4. Praeterea. Angeli beati non vident simul actu quicquid vident in Verbo: unde & unus alium illuminat. Sed visio qua anima Christi videt in Verbo, est similis illi visioni. Ergo non omnia simul videt in Verbo.

Sed contra. Philosophus dicit in I. Ethic. cap. xi. quod felicitas non consistit in habitu, sed in operatione. Sed Christus est perfecte felix, & beatus. Ergo est in actu omnium eorum quae cognoscit.

Praeterea. Quaecumque cognoscuntur, cognoscuntur vel habitu, vel actu. Sed Christus non videt per aliquem habitum specierum ea quae videt in Verbo. Si ergo non videt actu, nullo modo cognoscit nisi in potentia.

Praeterea. Quaecumque videntur in una specie, simul videntur, sicut homo simul videt quantitatem, & colorem. Sed omnia quae videt anima Christi in Verbo, videt in una essentia Verbi quasi in una specie. Ergo anima Christi omnia simul videt.

SOLUTIO I.

Respondeo dicendum ad primam quaestionem, quod illud proprie comprehenditur quod attingitur ab intellectu secundum totam rationem suae cognoscibilitatis: & hoc est fines ejus conspici: non quidem rei, quia sic Deus seipsum non comprehenderet, quia fines non habet; sed quia secundum omnem rationem qua cognoscibilis est, seipsum cognoscit, ideo comprehendere seipsum dicitur. Et quia unumquodque est cognoscibile secundum quod est ens, ideo dicta comprehensio contingit quando aequatur ad essentiam rei efficacia intellectus in intelligendo. Cum autem intellectus duo habeat in intelligendo, scilicet lumen intellectuale, quo intelligere potest, & similitudinem rei intellectae, qua sua intellectualis operatio determinatur ad hanc rem cognitam; quodcumque horum excedatur à re secundum quod est in se esse, intellectus illam rem non comprehendit. Sed in hoc differt. Quia si excedat res similitudinem intellectus, qua rem ipsam intelligit; tunc intellectus non attingit ad videndum essentiam illius rei: quia, ut dictum est, per similitudinem illam intellectus deter-

V

ret-

nita. Ergo non omnia scit quae Deus scit.

3. Praeterea. Ex infinitate divinae potentiae est quod potest infinita facere. Sed anima Christi non comprehendit infinitatem divinae potentiae. Ergo non est comprehendit omnia quae Deus potest facere. Sed Deus scit omnia quae potest facere. Ergo anima Christi non habet scientiam omnium quae scit Deus.

4. Praeterea. Quanto aliquis intellectus est altior, tanto potest ex uno plura cognoscere: & propter hoc dicitur scientia superiorum esse universalior quam inferiorum in Lib. de causis, prop. iv. & à Dionysio, cap. xiiii. coelest. Hierarch. Sed intellectus divinus est altior in infinitum quam anima Christi. Ergo in infinitum plura potest ex seipso cognoscere quam anima Christi ex visione unius divinae essentiae.

Sed contra. Apoc. v. 12. *Dignus est agnus qui occisus est accipere (1) Divinitatem, & sapientiam.* Glossa: (a) „ Idest omnem cognitionem. “ Ergo cum agnus sit occisus secundum humanam naturam, videtur quod Christus secundum humanam naturam omnem cognitionem habeat.

Praeterea. Nullum bonum est quod anima Christi non amet, quia habet perfectam charitatem. Sed non amatur nisi cognitum. Ergo nullum bonum est quod non cognoscat. Sed omne quod est, in quantum est, bonum est. Ergo cognoscit omnia.

QUAESTIUNCULA III.

1. Uterius. Videtur quod cognoscat omnia ita limpide ut Deus. Limpiditas enim visionis impeditur per obscuritatem potentiae videntis, aut ipsius medii. Sed in potentia intellectiva Christi non est aliqua obscuritas, cum ejus anima sit speculum clarissimum, & mundissimum; medium autem est idem in quo videt Deus, & ipsa anima Christi, scilicet ipsa essentia divina. Ergo anima Christi non minus limpide videt quam Deus.

2. Praeterea. Si Deus magis limpide videt quam anima Christi, limpeditas in infinitum limpeditatem excedit. Sed inter infinite distantia possunt esse infinita media. Ergo possunt esse infinitae creaturae magis limpide cognoscentes quam anima Christi.

3. Praeterea. Limpiditas defectus in intelligendo contingit ex hoc quod virtus intellectiva non potest sufficienter supra rem intelligendam, sive contingat ex excellentia rei intelligendae, ad quam non pertingit intellectus, sive ex defectu ejus, quia intellectus agens non potest perfecte ei dare rationem intelligibilis; sicut sunt ea quae non habent esse perfectum, sicut tempus, & motus. Sed anima Christi sufficienter potest super omnem naturam creatam. Ergo omnia quae in Verbo videt, videt in termino limpeditatis: Ergo Deus non magis limpide videt quam anima Christi.

Sed contra. Quanto (2) visus est acutior, tanto visio limpidiior. Sed visus divinus est in infinitum acutior, & potentior in intelligendo quam visus animae Christi. Ergo in infinitum limpidius videt.

Praeterea. Major lux majorem visionis claritatem causat. Sed lux increata, qua videt Deus, in infinitum est major quam lux creata intellectus Christi. Ergo Deus in infinitum limpidius videt.

In III. Sent. Tom. III.

(1) Vulgata interponit virtutem. (2) Al. superfluit magis.

Ex Edit. P. NICOLAI. (a) Sive cognitionem omnium rerum propter unitum sibi Verbum, sicut plenius ibi sine nomine; sed ex Haymone desumpta est.

terminatur ad rem cognitam; sicut si species intelligibilis repræsentet hominem in quantum est sensibilis, & non in quantum est rationalis: tunc enim non videtur essentia hominis: quocumque enim subtracto de essentialibus rei, manet essentia alterius speciei. Si autem rex excedat lumen intellectus, & non speciem; tunc videbitur quidem essentia rei, sed non modo perfectio ut cognoscibilis est: eo quod, ut dictum est, ex lumine intellectuali est efficacia intelligendi. Sed quia esse quod recipitur in creatura, deficit ab eminentia esse Creatoris; ideo omnis intellectus creatus cognoscens Deum per similitudinem aliquam sive impressam, sive à rebus acceptam, non videt essentiam Dei; sed ad hoc quod videat Deum oportet quod ipsa Dei essentia conjungatur intellectui ut forma qua cognoscit determinate, quod est in omnibus beatis. Sed quia lumen intellectuale facit intelligentem simpliciter, ideo oportet quod omnis intellectus intelligat per lumen quod sit in ipso. Unde per lumen intellectuale quod est in intellectu creato receptum, quo Deum videt, deficit ab esse divino: & ideo quamvis essentiam Dei videat, non tamen perfecto modo videt: & propter hoc intellectui creato communicari non potest, quod Deum comprehendat.

Ad primum ergo dicendum, quod Isidorus loquitur de perfecta cognitione Trinitatis; quia Trinitas de seipsa perfectam cognitionem habet simpliciter; sed anima Christi habet de ea cognitionem perfectam in genere creaturæ. Vel dicendum, quod non loquitur de comprehensione ipsius Trinitatis secundum se, sed quantum ad omnia quæ in seipsa Trinitas cognoscit; quia omnia illa cognoscit in ea anima Christi, non autem aliqua alia creatura. Vel si intelligatur de comprehensione Trinitatis in se; tunc homini assumpto convenit, non ratione naturæ humanæ, sed ratione divinæ.

Ad secundum dicendum, quod sicut nihil est de divina natura quod non sit humanæ naturæ unitum in persona Verbi, non tamen humana natura adæquatur divinæ naturæ, propter quod divina natura tota dicitur unita humanæ naturæ, non conclusa in humana natura; similiter quia nihil est de natura Verbi quod anima Christi non videat, nec tamen ei adæquat; potest dici, quod anima Christi totam naturam Verbi videt, non tamen eam comprehendit, quia eam non totaliter videt. Illud enim totaliter videtur cuius visibilitas non excedit modum videntis, ut scilicet videns ita perfecte videat sicut res perfecte visibilis est. Unde qui habet opinionem tantum de quo scientia haberi potest, non totaliter cognoscit illud. Et ideo nullus intellectus creatus potest essentiam Dei totaliter videre: quia ejus efficacia non est tanta in intelligendo, quanta est veritas, sive claritas divinæ essentiae, secundum quam visibilis est; quod solius divini est intellectus, & ideo ipse solus seipsum totaliter cognoscit.

Ad tertium dicendum, quod non negatur Verbum ab anima Christi comprehendere, quia partem ejus videat, & partem ejus non videat; sed quia non ita perfecte videt sicut visibile est: sicut etiam duorum qui unam conclusionem sciunt, unus perfecte scit, non quia alter conclusionem partem sciat, & partem ignoret; sed quia unus scit per medium efficacius quam alter.

SOLUTIO II.

Ad secundam quæstionem dicendum, quod qui-

dam dixerunt, omnem intellectum videntem Deum videre omnia quæ videt Deus. Sed hoc non est necessarium: quia cum res videntur in Deo, Deus est quasi medium cognoscendi illas res. Non est autem necessarium quod qui cognoscit aliquid medium, cognoscat omnia illa quæ per medium illud cognosci possunt, nisi plenarie medium illud, secundum totam virtutem suam cognoscat: & ideo ipse Deus, qui seipsum comprehendit, omnia quæ in eo sunt, qualitercumque cognoscit, sed diversimode. Quia ea quæ sunt, erant, vel fuerunt secundum quodcumque tempus, scit scientia visionis: quia illud proprie videtur quod habet esse extra videntem. Et quamvis essentia, per quam videt, sit una; tamen quia per distinctas rationes ideales ea videt, ideo distinctam cognitionem de eis habet, dum unumquodque cognoscit secundum propriam ideam, sicut bonum, vel per oppositi ideam, sicut malum. Distinctio autem harum rationum est ex diverso respectu exemplaris, scilicet divinæ essentiae, ad res visas. Sed ea quæ nec sunt, nec fuerunt, nec erunt, & tamen potuissent esse, vel fuisse, vel futura esse, cum in seipsis non sint, nullam in seipsis distinctionem habent, nec sunt nisi in potentia ipsius Dei, in qua unum sunt: unde non possunt esse respectu diversi secundum quos distinguantur rationes horum possibilium: & ideo hæc Deus non cognoscit per ideas distinctas, sed per cognitionem suæ potentiae, in qua sunt; & ideo dicitur hæc cognoscere simpliciter intelligentia, quia intelligentiæ est concipere etiam ea quæ non sunt extra concipientem. Sed quia omne quod agit aliquid, vel potest agere, agit illud secundum quod est ens actu; ideo impossibile est quod aliquis sciat omnia quæ ex aliqua causa possunt produci, nisi comprehendat ejus entitatem. Et quia nullus intellectus creatus comprehendit essentiam divinam, ideo nullus creatus intellectus potest scire omnia quæ Deus potest facere: & hæc sunt illa quæ Deus scit simpliciter intelligentia. Sed ea quæ sunt, fuerunt, vel erunt, deficient ab infinitate divinæ potentiae, quia plura facere potest: unde non prohibetur aliquis creatus intellectus cognoscere ea omnia; sed unusquisque tanto plura eorum in Verbo cognoscit, quanto perfectius verbum intuetur. Et quia anima Christi perfectissime inter creaturas Verbum intuetur, ad terminum hujus cognitionis pervenit, scilicet quod scit omnia quæ fuerunt, vel erunt, non solum facta, sed cogitata, vel dicta. Et quia comprehendit quamlibet essentiam creatam, ideo scit omnia quæ sunt in potentia seminali creaturæ cujuscumque eo modo quo Deus scit quæ sunt in potentia sua. Sic ergo dicendum est, quod videt in Verbo omnia quæ videt Verbum scientia visionis.

Ad primum ergo dicendum, quod dicitur Filius nescire, quia non facit nos scire ex eo quod ad nos mittitur. Similiter nec Spiritus Sanctus, sed solus Pater scire dicitur, quia ipse non mittitur. Unde scientia Patris intelligitur quantum ad hoc quod in se scit, à qua scientia non excluditur Filius, & Spiritus Sanctus; ut sic intelligatur de Filio non solum in quantum homo, sed etiam in quantum Deus. Vel potest intelligi de Filio secundum humanam naturam secundum eundem modum loquendi.

Ad secundum dicendum, quod Deus infinita non scit per visionis scientiam; sciret tamen si generatio in futurum nunquam cessaret, quod Deo est possibile: & hac positione facta, anima Christi sciret infinita scientia visionis, ut quidam dicunt; nunc autem scit infinita simpliciter intelligentia, in quantum scit

scit omnia quæ fieri possunt per potentiam creaturæ, quæ infinita sunt ad minus secundum numerum. Nec hoc impeditur per hoc quod est ejus substantia finita, propter duo. Primo quia ista infinita quæ sciret, si generatio semper duratura esset, non cognosceret per infinita, sed per unum, scilicet Verbum: nec tamen comprehenderet illud Verbum, quia ex illo uno possent adhuc multo plura educi, posset enim aliquas alias species facere. Ea autem infinita quæ sunt in potentia creaturarum, iterum cognoscit comprehendendo ipsas creaturas, quæ infinita non sunt. Virtus autem cognoscentis proportionatur medio cognoscendi magis quam ipsis cognitis. Secundo quia contingit aliquam virtutem limitatam esse quantum ad esse, sed non quantum ad rationem illius virtutis, sicut supra, dist. xii. quæst. 1. art. 2. quæstionum. 2. de gratia dictum est. Et quia ratio virtutis determinatur ad objectum, ideo contingit aliquam virtutem finitam quantum ad essentiam, posse in infinita objecta; sed non operari modo infinito: quia efficacia infinita in agendo, non potest esse nisi ab essentia infinita; cum unumquodque agat, secundum quod est ens actu; sicut virtus solis est ad producendum infinitas herbas, quia quantumcumque producat, nunquam virtus sua exhauritur; non tamen agit efficacia infinita. Ita etiam anima Christi, quamvis finita sit in essentia, non tamen prohibetur quia infinita cognoscere possit; sed quod non possit cognoscere ea limpide infinita.

Ad tertium dicendum, quod Deus potest facere multa quæ nunquam faciet; & illa scit Deus scientia simplicis notitiæ, non autem scientia visionis. Scientia autem animæ Christi non (3) parificatur etiam in numero sciorum scientiæ divinæ quæ est simplicis notitiæ, sed solum scientiæ visionis, ut dictum est.

Ad quartum dicendum, quod Deus scit ex ipsa sua essentia quæ potest Deus facere, quæ tamen anima Christi non scit: & ideo quantum ad hoc Deus plura scit. Præterea hoc habet locum in illis quæ minor intellectus non comprehendit. Si enim omnia comprehendit, tunc omnia scit inferior intellectus in illis quæ superior, non tamen ita bene: & ideo cum anima Christi comprehendit creaturas, scit omnia quæ sunt in creatura vel actu, vel potentia ipsius, non tamen ita limpide sicut Deus.

SOLUTIO III.

Ad tertiam quæstionem dicendum, quod claritas, vel limpeditas visionis contingit ex tribus. Primo ex efficacia virtutis visivæ: quia qui sunt fortioris visus, magis limpide vident. Secundo ex claritate lucis sub qua claritas visibile videtur; sicut clarior videtur aliquid in lumine solis quam in lumine lune. Tertio ex comparatione visibilis, vel ejus in quo aliquid videtur, ad videntem: quia quod à remotiori videtur, minus clare videtur. Et propter hæc tria non potest anima Christi ita limpide videre ea quæ videt in Verbo, sicut ipsum Verbum. Primo quia non habet tantam virtutem in intelligendo: secundo quia lumen sub quo videt, deficit à lumine in creato; tertio quia essentia divina, quæ est exemplar rerum, in quo res videntur, est magis conjuncta Deo, quam alicui creaturæ, quia est idem secundum rem.

Ad primum ergo dicendum, quod anima Christi est speculum clarissimum respectu creaturæ.

In III. Sent. Tom. III.

(3) Al. perficitur.

rum; non tamen pertingit ad claritatem divinam. Nec ex hoc sequitur quod sit in eo aliqua obscuritas, sicut nec in minus albo est aliqua nigredo, sed albo minus intensa.

Ad secundum dicendum, quod quamvis limpeditas cognitionis divinæ in infinitum excedat limpeditatem cognitionis animæ Christi; non tamen sequitur quod possit esse alia creatura limpidius cognoscens quam anima Christi: quia pervenit ad ultimum gradum creaturæ possibilem, sicut supra dictum est de gratia ejus.

Ad tertium dicendum, quod limpeditas intelligendi non est tantum ex parte intelligibilis, sed etiam ex parte intelligentis. Unde quamvis aliqua res ab anima Christi sciatur secundum omnem suam cognoscibilitatem, tamen melius cognoscitur ab ipso Deo quantum ad modum intelligentis, eo quod minimum intelligibile intelligit claritate infinita, sicut etiam rem parvam creat potentia infinita.

SOLUTIO IV.

Ad quartam quæstionem dicendum, quod ratio quam assignant Philosophi, quare intellectus posterior non potest simul plura intelligere, est hæc, quia oportet quod intellectus figuretur specie rei intelligibilis. Impossibile est autem quod simul figuretur pluribus speciebus, sicut impossibile est quod corpus simul figuretur pluribus figuris. Et ideo si aliqua cognoscuntur per unam speciem, illa nihil prohibet simul cognosci; sicut homo intelligens quidditatem hominis, simul intelligit animal, & rationale: & propter hoc etiam intelligens propositionem, simul intelligit prædicatum, & subjectum, quia intelligit ea ut unum. Et ideo cum anima Christi intelligit omnia quæ sunt in uno, scilicet Verbo, etiam simul & uno intuitu omnia cognoscit actu. Et similiter est de aliis beatis quantum ad omnia quæ in Verbo vident; secus autem est de illis quæ vident per species diversas, quæ simul videre non possunt.

Ad primum ergo dicendum, quod quando plura intelliguntur in uno, omnia illa sunt ut unum intelligibile; & per hoc servatur verbum Philosophi.

Ad secundum dicendum, quod Verbum non videt infinita per scientiam visionis, ut dictum est; & de hac verum est quod anima Christi videt quæcumque videt Verbum. Si tamen infinita videret, prædicta positione facta, quod generatio semper duraret, non sequeretur quod transiret in infinita: quia non videret ea pertransendo de uno in aliud, sed in uno simplici tam Deus quam anima Christi.

Ad tertium dicendum, quod omnia quæ anima Christi videt in Verbo, videt una operatione; non tamen illa operatio est infinita in se, sed materialiter: quia transit super infinita, prædicta positione stante de duratione mundi, sicut etiam dictum est de virtute intelligendi.

Ad quartum dicendum, quod unus Angelus non illuminatur ab alio de his quæ illuminatus videt in Verbo, sed de his quæ non videt, quæ superior videt vel in Verbo, vel in lumine alterius Angeli magis sibi proportionato, in quo sunt formæ magis particulares; sicut inferiores Angeli illuminantur à mediis de his quæ ipsi in Verbo non vident; media autem vident vel in Verbo, vel per illuminationem superiorum Angelorum.

V2

AR.